

Ja vajag dziesmu, tā jā sacer pašai

Pagājušonedēļ bērnodarzā «Zvaniņš» dzīvespriecīgi skanēja dziesmas - te tika svinēti muzikālās audzinātājas ELITAS JAKUŠINAS jaunā diska «Visi desmit» atvēršanas svētki. Šis pēc skaita ir jau ceturtais disks ar 20 dziesmām un 20 fonogrammām. Seši bērnu dziesmu krājumi «Tikai tev», «Kaķpēdiņas», «Brīnumdaris», «Mīļajam draudziņam», «Dziesmu raibumiņi», «Kā tas nākas», četri dziesmu diski un pavisam kopā ap 300 sacerētu bērnu dziesmu. Iespaidīgi! Tāds ir Elitas dziesmu pūrs.

Pirmais mūzikas disks tika arī nominēts mūzikas ierakstu gada balvai «Zelta Mikrofons» bērnu mūzikas albumu grupā.

Klavieres spēlē? Nu, tad dari!

– «Zvaniņā» sāku strādāt 1985. gada 5. maijā, kad biju tikai 18 gadus veca. Kopš tā laika te ir pagājuši 38 gadi - viss mans darba mūžs, mana dzīve kopā ar bērniem.

Sākumā biju auklīte, tad audzinātāja, vēlāk - muzikālā audzinātāja. Par mūzikas skolotāju mani vienkārši ielika toreizējā bērnodarza vadītāja Veronika Bluķe, jo kolēģe bija aizgājusi bērna kopšanas atvaļinājumā un nebija, kas strādā. Laikam bija dzirdējusi, kā es spēlēju klavieres, un zināja, ka esmu beigusi mūzikas skolu. Klavieres spēlē? Nu, tad dari! Bet kas un kā jādara? Dariju arī, kā nu tolaik sapratu. Biju beigusi pedagoģisko klasi Dobeles vidusskolā. Tad prasības pedagogiem arī nebija tik striktas, drikstēju strādāt. 2005. gadā Liepājas Pedagoģijas akadēmijā saņēmu sociālā pedagoga diplomu, pēc tam bija pamatīgi pirmskolas skolotāju kursi.

Dobeles bērnu mūzikas skolā sāku mācīties tikai deviņu gadu vecumā, kaut gan klavieru klasē uzņēma no septiņiem gadiem. Klavieres spēlēt man mācīja pedagoge Jolanta Darginoviča, kurai esmu ļoti pateicīga par mīlumu, pacietību un humoru. Man patika spēlēt klavieres, dziedāt, un šajā laikā arī sāku rakstīt savas dziesmas ar tādiem gudriem tekstiem. Mājā ar sētas bērniem organizēju visādus pasākumus ar dziedāšanu. Dziedāju skolas korī, ansambli «Zemenīte» pie skolo-tājas Laimas Zanderes.

Arī mana ģimene bija saistīta ar mūziku. Tētis spēlēja akordeonu, un arī brālis mācījās tā spēli Dobeles mūzikas skolā. Mamma dziedāja korī. Brāļadēls Dobeles bērnu mūzikas skolā apguva ksilofona spēli, savukārt mans dēls pie pedagoģem Karīnas Zanderes un Ilzes Pauras - diriģenta specialitāti. Mazdēls tagad mācās bungu spēli pie pedagoga Vitālija Čakša. Izrādās, tā muzicēšana mums visiem ielikta šūpulī.

Un tad atnāk melodija

Kādreiz populārs bija dziedājošo bērnu konkurss «Cālis». Dziedoši bērni bērnodarzā bija, bet jaunu dziesmu, ko dziedāt, nebija. Nebija, un viss. Sāku pati

tās sacerēt. Atceros, pirmā dziesma bija par kastani - «sēž kastanis kokā, spurains un ass...» To aizsūtīju uz laikrakstu, un tā arī tika nopublicēta. Un tā pamazām, palēnām, kamēr nu jau kopš 1994. gada ir iznākuši seši bērnu dziesmu krājumi un četri diski ar dziesmām un fonogrammām. Pat nevaru izstāstīt, kā tas notika, vienkārši darbojāties. Liekas, tā tam ir arī jābūt.

Visas šīs dziesmiņas ir vienkāršas, piemērotas bērniem pirmsskolas un sākumskolas vecumā. Liela daļa no tām ir kā rotaļas, kuras mūzikas skolotāji un bērni paši var papildināt ar kustībām. Kad ar kolēģēm satiekos mūzikas skolotāju konferencēs, viņas saka, ka labprāt izmanto manas dziesmas gan nodarbībās, gan pasākumos.

Lai dziesmas bērniem patīktu, to tekstiem jābūt saprotamiem un mīļiem, melodijai tādai, lai to viegli atcerēties, piedziedājumam - lipīgam. Un, ja vārds ir forši, tad arī dziesma skan. Svarīgi arī, lai dziesmai būtu mūzikas pavadījums, nevis «plikas» klavieres, kaut gan mūzikas speciālisti neiesaka dziedāt uz fonogrammām. Tomēr jābūt tam bum - bum, tad bērniem patīk dziedāt un dziesma iznāk skanīgāka. Par to mums rūpējas Dobeles mūziķis, aranžētājs Imants Melnis. Nevienai no 80 ierakstītajām dziesmām neatkārtojas ne pavadījums, ne aranžējums. Tik vienreizēji tas ir! Var tikai apbrīnot Imanta radošumu un izdomu.

Katru vasaru, kad ir atvaļinājums, eju uz bibliotēku, izšķirstu dzejoļu krājumus, meklējot dziesmām vārdus. Sadarbojos arī ar dobelnieci Aiju Celmu. Viņai katrā dzejoļu grāmatā ir kādi dzejoļi bērniem, un nupat iznāca arī grāmata bērniem «Par Muri un rozā kaķpēdiņām».

Ļoti jauka sadarbība ir ar bērnodarza vadītāju Anitru Meieri. Ziniet, viņa raksta dzeju, un, vienreiz, iegājusi viņas kabinetā, ieraudzīju, ka viņai ir skaisti dzejoļi par rūķiem. Bija Mīgla rūķis un Sūnu rūķis, arī Pumpurrūķis. Palūdzu tekstus, piegāju pie klavierēm un - dziesma par Pumpurrūķi gatava! Saku, lai raksta dzeju vairāk, bet, saprotams, nav jau tam laika. Darbs dzen darbu.

Iespējams, pēdējais disks

Kad bija gatava mana otrā dziesmu grāmata ar notīm, saņēmu drosmi un pati aizbraucu uz izdevniecību «RaKa» Rīgā. Prasu,

vai nevar to izdot? Man saka: nevis - vai nevar, bet noteikti vajag! Nu, ļoti labi. Un tad vēl saka, ka man maksās. Maksās?! Man!

Par pirmās grāmatiņas «Tikai tev» izdošanu Dobeles tipogrāfijai samaksāju 700 latus. Tad Aija Štosa izglāba - aizdeva naudu, lai varu norēķināties ar tipogrāfiju. Bet par nākošajām piecām jau izdevniecība maksāja man. Es vispār biju lielā sajūsmā. Bet, lai izdotu grāmatu, kādām 70 dziesmām grāmatā bija noteikti jābūt.

Diskus ierakstām Dobeļē, studijā pie Imanta Meļņa. Viņš uztaisa fonogrammu, pavadījumu, pats aranžē, veic dziesmu ierakstus, pēc tam noņem kļūdas, lai dziesma ir perfekta. Lielu darbu izdara. Sadarbojos ar novada bērnodarzu muzikālajām audzinātājām, un dziesmas tāpēc ir iedziedājuši arī citi novada dziedājošie bērni. Pēdējā diskā gan vairāk ir «Zvaniņa» bērnu balsis. Pēdējo disku izauklējām pusotra gada laikā.

Disku izdošanu gan pati finansēju. Katram tiek atdots pa tūkstošim. Bet viss iet uz priekšu un attīstās, un arī disku laiks jau beidzas. Mūziķi savas dziesmas tagad liek «jūtubēs» un vēl kaut kur. Domāju, ka šis laikam būs pēdējais disks.

Ar dziesmu cauri gadam

Mūzikas nodarbībās bērniem ir mūzikas klausīšanās, rotaļas, dejas, instrumenti, dziesmas, un tā no vieniem svētkiem uz otriem. Tikko bija Miķeļi, Putras diena, Sporta svētki. Tagad gatavojamies Mārtiņdienai, kad ciemos nāks «Jāņtārpiņa» bērni. Viņi būs ķekatnieki, mēs - saimniekbērni. Būs rotaļas, radošās darbnīcas un dziesmas, būs cieņasts un zirgs. Tā mēs katru gadu ejam cauri latvisko gadskārtu ieražām. Gatavojamies arī atzīmēt Latvijas dzimšanas dienu.

Bērniem patīk dziedāt. Dažam nav balss, bet viņš dzied. Un labi, ka dzied, jo kā tu viņam neļausi dziedāt? Un balsi var arī atstāt. Bet no tiem, kam ir ļoti labas balsis, katru gadu bērnodarzā

izveidojas ansambļitis. Mācāties grūtākas dziesmas.

Piedalāties arī konkursos. Protams, tas maksā naudu, bet vecākiem gribas, un tā nu mācāties dziesmas, šujam tērpus un braucam. Vēdu uz tiem tikai savas dziesmas. 10. decembrī Kandavā būs Ziemassvētku dziesmu konkurss. Tajā skanēs arī mana dziesma. Pēdējos gados bieži mūzikas nodarbībās izmantoju savas dziesmas. Iepriekš tikai rakstīju, rakstīju un citiem atdevu, lai dzied. Tas man bija kā hobijs. Vienkārši patika.

Patīk organizēt

Nevaru teikt, ka esmu darbholiķe, bet man ļoti patīk ņemties. Un īpaši - organizēt pasākumus. Liela runātāja neesmu un nemāku runāt publikas priekšā, bet es cenšos. Toties organizēt - lūdzu! Gribo uzteikt savu vadītāju. Kopš viņa vada «Zvaniņu», man ir radusies liela enerģija strādāt, jo viņa man ir kā otra kolēģe - mūzikas skolotāja. Viņa interesējas par pasākumiem, iesaka idejas, apgādā ar vajadzīgo - springuļiem, kartupeļiem, spēlei vajadzīgu zābaku. Pagājušajos Mārtiņos pat bišu stropu un medu atveda uz bērnodarzu. Viņa uzvelk tautas tērpu un piedalās vai pat vada pasākumu. Viņa arī ieteica manas pēdējās grāmatas vāka dizainu - pašas tamborētus zvēriņus, kurus mūsu šuvējiņa Ilzīte mākslinieciski sasēdināja, nofotografēja un - grāmatas vāks gatavs!

Pasākumos man gan jāiespringst ar aparāturu, lai to pareizi saštepseļētu, pievienotu datoru, mikrofonu. Ar tehniku esmu uz jūsu, labi, ka bērnodarzā ir remontstrādnieks Kārlis Mārtiņš, kurš palīdz, lai varu novadīt svētkus. Bez viņa neiztikt. Paldies par sadarbību manai kolēģei Daigai Vilumsonei, kura «Zvaniņā» ir nostrādājusi vēl ilgāku laiku. Daiga māca bērniem manas dziesmas, ierakstu studijā tās ieraksta, ar tām bērni piedalās dažādos pašmāju pasākumos un arī dziesmu konkursos visā Latvijā.

Arī ģimenē esmu organizatore. Kur brauksim sestdien? Uz

Tukumu, uz Šauļiem, uz jūru! Kaut kur jābrauc! Reizi gadā aizbraucam tālāk - uz Angliju, uz Norvēģiju un Somiju, Holandē tulpes skatīties. Ceļojumi, gan pašmāju, gan tālāki, ļoti iedvesmo dzīvot un darboties.

Manās aktivitātēs un studijās mani ļoti atbalsta ģimene - vīrs Juris, dēls Raimonds, vedekla Kristīne. Un mans mazdēliņš Reinis! Viņam nupat palika deviņi gadi. Reinis gan uzdzied, gan datorā ar kaut kādu programmu palīdzību taisa elektronisko mūziku. Es jau no tā neko nesaprotu, bet man patīk.

Par Elitu

Pirmsskolas iestādes «Zvaniņš» vadītāja Anitra Meiere:

– *Elitā ir tik daudz enerģijas iekšā! Fantastiska darbiniece un muzikālā audzinātāja, kurai ir sava vīzija un ideja, ko viņa grib realizēt. Un viņa to arī izdara. Elita ir radošs cilvēks, kurš pats gan organizē, gan arī vada pasākumus, un viņas režisētajiem pasākumiem ir vēl viena pievienotā vērtība - viņa dalās ar tiem, viņa tajos iesaista arī citus. Viņa man saka: ziniet, es uz svētkiem uzaicināju bērnus arī no citiem bērnodarziem. Varbūt arī viņi grib piedalīties. Citiem bērniem arī vajag! Nu, apbrīnojami! Tāda labestība...*

Ar bērniem viņai ir ļoti labs kontakts, bērniem viņa ļoti patīk.

Imants Melnis:

– *Ar Elitu ir viegli sastrādāties, un mums nekādu domstarpību nekad nav bijis. Man te bieži gadās, ka atskrien kāds, kuram visu vajag ļoti ātri, var teikt, - vajadzēja jau vakar. Elita nekad nav neko sasteigus, un man ir laiks pastrādāt, padomāt, kā labāk skanēs. Ar bērniem dziesmas rakstām vismaz reizes četras. Elitas dziesmas ir vienkāršas, melodiskas, un bērni ātri tās apgūst.*

Mūzikas pedagoge, arī komponiste Astrīda Klāsone:

– *Priecājos, ka Elita sacer dziesmas, kas ir jau iemīļotas, un tās dzied ne tikai «Zvaniņā», bet arī citos bērnodarzos. Ļoti pozitīvi ir arī tas, ka diskos ir arī fonogrammas, ko var izmantot pasākumos. Un bērniem, kas dziesmas ierakstījuši studijā pie Imanta, tas droši vien būs neaizmirstams piedzīvojums. Tāpēc saku - lai Elitas degsme neapsīkst un enerģijas pietiek!*

Anita Banziņa
Autores foto

MAF

Mediju atbalsta fonds
Projektu finansē Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem
Par lappuses saturu atbild raksta autors

Bibliotekārs mūsdienās ir «universālais kareivis»

MARUTA PĒTERSONE ir Aizstrautnieku bibliotēkas vadītāja un šajā amatā strādā nepilnu pusgadu. Dobeles pagastā viņa ar ģimeni sāka dzīvot 2018. gadā, jo šī ir vīra dzimtas vieta.

Ar grāmatām sadraudzējos, pateicoties darbam

– Lai gan esmu pilsētiece - dzimusi Aizkrauklē, esmu ieguvusi lauksaimnieka profesiju - esmu gan slaukusi govīs, gan gājusi fermā, gan ravējusi bites.

Esot bērna kopšanas atvaļinājumā, apgūvu dažādas mācības, iesaistījos projektos, jo nespēju sēdēt uz vietas. Gadiem ejot, būtiski ir mainījušās dzīves jomas un intereses. Es visu laiku mācos un arī pašlaik apgūstu bibliotekāra un kouča apmācības.

Aizstrautnieku bibliotēkā nokļuva konkursa kārtībā, un jāteic, ka tas notika ļoti negaidīti. Jutos šeit labi un daru to, kas man patīk. Es pat teiktu, ka nedaudz šeit «plosos», jo plānu un ideju ir ļoti daudz. Tādēļ arī izlēmu iegūt bibliotekāra specialitāti, jo jūtu, ka ir lietas, kas ir jāmācās. Protams, ir atsaucīgi kolēģi, pie kuriem varu vērsties pēc padoma, taču nevēlos kļūt apnicīga. Ir daudz jaunu prasību, kas nepieciešamas bibliotekāram, jo mūsdienās tas nav tikai cilvēks, kurš izsniedz grāmatas. Es teiktu, ka bibliotekārs tagad ir tāds kā «universālais kareivis». Reizēm, sarunājoties ar paziņām, dzirdu, ka šis darbs man ļoti piestāvo. Esmu dzirdējusi, ka bibliotekāri ir tie cilvēki, kuri lasa vismazāk, taču tas neattiecas uz mani. Es lasu, taču pašlaik izvēlos tādas grāmatas, kuras varu izlasīt ātri. Patiesībā ar grāmatām sadraudzējos, pateicoties darbam. Savulaik strādāju lielajā «Lido» par pavāru, piecos no rīta braucu uz darbu un ar pēdējo autobusu devos atpakaļ. Lai pēc darba neaizmigtu un nepabrauktu garām īstajai pieturai, jo tas bija pēdējais reiss, sāku lasīt grāmatas. Atceros stacijā nopērkamos mazos romānus, kas mani paglāba no iemigšanas. Es teiktu, ka, lai patiesi iemīlētu lasīšanu, ir jāatrod tas žanrs, kas uzrunā. Es izvēlos lasīt fantastiku, «vieglos» romānus, arī garīgo literatūru. Tas, ka esmu daudz ko apgūvusi, man ļoti palīdz, strādājot bibliotēkā.

Sieviete ir ģimenes «generators»

– Patiesībā virtuvē aizvadīti padzīti gadu, un šajā jomā esmu izaugusi no trauku mazgātājas līdz virtuves vadītājai. Tas ir bijis būtisks kāpums pa karjeras kāpnēm, jo sākotnēji šī joma

Aizstrautnieku bibliotēkā ir pieejams arī plašs bērnu grāmatu klāsts.

mani nesaistīja. Bērniībā vispār plānoju dzīvot klosterī, taču ceļš aizvedis citur. Mani interesē arī astroloģijas pasaule un pati esmu šajā jomā zinoša. Tas, ko esmu iemācījusies, ir sevis mīlēšana, un to arī mēģinu mācīt citiem. Runājot par ģimenes dzīvi, uzskatu, ka patiesībā sieviete ir ģenerators, no kuras noskaņojuma, emocijām un enerģijas ir atkarīga vide mājās. Ir nepieciešama harmonija, citādi sākas nesaskaņas, slimības un citas no šiem faktoriem izrietošas sekas. Sieviete pēc garas darba dienas jāprot atrast kaut piecas minūtes tikai sev, klusumā, darot kaut ko tādu, kas viņai rada harmoniju. Arī bērniem ir vajadzīga mierīga, laimīga mamma. Ļoti svarīgi arī ēdienu gatavot labā garastāvoklī, nevis ar pienākuma izjūtu pret ģimeni. Ar mīlestību gatavots ēdiens garšo pavisam citādāk.

Bērni mani sauc par skolotāju

– Jāteic, ka vadītājas amatā esmu strādājusi vairākas nozarēs un tas man nav svešs, taču es savus vaļaspriekus un darba pienākumus cenšos nesaistīt kopā.

Darbs ir darbs, un mājās varu nodarboties ar citām lietām. Jā, kādreiz gadās kādu darbu paņemt līdzī un mājām, taču man tas nešķiet pareizi. Ir jāvelta laiks ģimenei un atpūtai. Oktobrī norisinājās Helovīnu pasākums, uz kuru ciemos bija atbraucis Guntis Pakalns, kurš atnākušos iepriecināja ar dažādiem spoku stāstiem, kas atceļojuši no senajiem laikiem. Novembris būs par un ap Latviju - gatavosim tematiskās piespraudes un svinēsim valsts svētkus. Vasarā bibliotēkā ciemojās keramiķe Beatrise Kaktiņa, un cilvēki bija sajūsmā par iespēju izgatavot māla traukus savām rokām. Izdevies bija arī Līgo sie-

ra konkurss, kas man bija diezgan liels izaicinājums. Plānoju šo konkursu turpināt arī nākamajā gadā.

Bibliotēkas piedāvā tik lielas iespējas radoši izpausties - vajag tikai atnākt, jo dalības maksa netiek prasīta. Tāpat ir iespēja dalīties ar savu veikumu, piedāvāt izstādes. Šeit var nākt un parādīt savu talantu citiem. Jāteic, ka tieši mazajās lauku bibliotēkās ir tā burvīgā iespēja satikt kādu pieaicināto viesi un aprunāties personīgi vai nelielā ļaužu pulkā. Arī es pati lasītājus vēl tikai mēģinu iepazīt, jo neesmu vietējā - viņi nepazīst mani un es viņus. Priecājos, ka ciemos nāk bērni, un tas ir pateicoties tam, ka tepat ir «centriņš». Bērni mani pieņem, un tas ir liels pluss. Tieku saukta par skolotāju, un, godīgi sakot, šis moments - kā bērniem saukt bibliotekāri - ir ļoti interesants.

Arī rūgta pieredze

– Protams, ir bijuši arī sāpīgi momenti, kad uz manis rīkotojumiem pasākumiem neviens nav ieradies. Pirmā reize bija manā pārbaudes laikā, un es jutos tā, it kā būtu darijusi ko nepareizi. Otrreiz nepaveicās ar laikpāstākļiem, taču man līdzās bija vīrs un bērni, kuri neizdevušos pasākumu papildināja ar savu klātbūtni un atbalstu. Arī tāda pieredze kaut ko iemāca, jo sāku skatīties, kā darbojas citas bibliotēkas un kas ir aktuāls. Var «paķert» kādu ideju un pielāgot savai videi un mērķauditorijai. Tagad mēģinu

Maruta Pētersone ir grāmatas «72 gaismas dzimšanas sargeņģeļi» autore.

Līgo siera konkursa organizēšana bija liels izaicinājums.

aktīvi darboties arī sociālajos tīklos, ievietoju informāciju par gaidāmajiem pasākumiem un mudinu cilvēkus iesaistīties, atnākt. Gribētos sacīt, ka bibliotekāra profesija mūsdienās noteikti nav pati populārākā. Mūsu uzdevums ir piesaistīt lasītājus un uzturēt šo vidi. Mūsdienās arvien biežāk bibliotēkas tiek pārveidotas par sava veida informācijas centriem.

Ja cilvēks astoņdesmit gadu laikā nav ne reizi apmeklējis bibliotēku, tad diez vai to sāks darīt. Jaunieši parasti uz šejieni dodas, vecāku mudināti, un, ja šis moments iztrūkst, tad tas, vai viņš nākotnē būs lasītājs vai tomēr nē, paliek uz lasītājuma zīmes. Ja bērns mājās redz, ka vecāki lasa, tad arī viņam rodas šī interese. Jā ir dažādas alternatīvas, piemēram, audio grāmatas, elektroniskās grāmatas, taču tām ir savi mīnusi. Papīra formātam ir īpaša maģija, lai ko kāds teiktu.

Katram ir savs sargeņģelis

Maruta Pētersone ir arī grāmatas «72 gaismas dzimšanas sargeņģeļi» autore.

Grāmata ir izdota 2017. gadā. Pārņemti ar ikdienišķām problēmām un to risināšanu, cilvēki parasti nepievērš pelnītu uzmanību savai iekšējai pasaulei, tādēļ šis ir aicinājums meklēt atbildes uz jautājumiem, kas aicina iepazīt un izprast dzīvi, sevi, savus tuvakos, veicināt dvēseles attīstību, pilnveidi. 72 gaismas dzimšanas sargeņģeļi ar mums ir katru dienu. Šajā grāmatā katrs no eņģeļiem dāvājis jums savu vēstījumu. Tos varat lasīt ik dienas vai atverot brīžos, kad vajag padomu, palīdzību, spēku. Grāmatā autore atklāj, kā var noteikt savu sargeņģeli pēc dzimšanas datuma un kādēļ tam ir svarīga saikne ar mūsu iekšējo balsi un intuīciju.

Alise Kruglauža

Foto no Marutas Pētersones personīgā arhīva

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem
Par lappuses saturu atbild raksta autors